

La crida del bosc

'Dersu Uzala' narra la trobada de dos personatges de procedències oposades, el bosc i la ciutat, d'on neix una relació feta d'admiració i respecte mutu

FELIU VIAPLANA / fviaplana@hotmail.com

L'última sessió d'enguany dels cursets de cinema ha estat *Dersu Uzala* (1975, *El cazador*), d'Akira Kurosawa. La pel·lícula narra la història de l'amistat que sorgeix entre un caçador mongol, Dersu Uzala, i Arseniev, un capità del servei de topografia de l'exèrcit rus. De la trobada dels dos personatges, oposats per la seva procedència, neix una relació basada en l'admiració i el respecte que confirmen, cada cop més, els anys de coneixença mútua. El seu origen prové de formes de vida totalment oposades, la ciutat —la civilització, un entorn còmode i segur— i el bosc —la descivilització, un medi hostil per a l'home. Però, com veurem, aquesta contraposició conté una gran quantitat de matisos i ens fa veure que la vida al bosc té un sentit de respecte pel medi i pels homes que l'habiten que és l'enveja de la gent de la ciutat.

A la ciutat, s'han oblidat una sèrie de valors fonamentals. El respecte pel proïme i per l'entorn sembla haver-se quedat, per a sempre, en les profunditats dels boscos que els homes varen abandonar, fa molt de temps, per a fundar comunitats a les planures. A ciutat, s'ha perdut l'ànima pel saber i per l'aprenentatge, la saviesa es compon de coses apreses de memòria, molt poques assolides de veres. Al bosc, en canvi, el coneixement sempre està agermanat amb l'experiència directa dels esdeveniments. Un aprenentatge vital que dura tota l'existència, originat en la supervivència, pròpia i dels altres, en un medi advers. El coneixement al bosc significa la vida, aprendre tots els perills, pistes, senyals, etc. imperceptibles per a la gent aliena al bosc i que esdevé el primer pas per continuar existint. Els soldats a les ordres del capità a les expedicions, en un principi, ignoren tot això i es mostren burletes vers els avisos de Dersu. En una de les escenes, es troben amb una cabana en mal estat i Dersu es dedica a arreglar-la i a deixar-hi menjar mentre els soldats el miren astorats. Ell sap que una cabana amb una mica de menjar et pot salvar la vida en un moment determinat de necessitat, de ben segur perquè algun cop l'ha necessitat i l'ha trobat, i això és el millor aprenentatge per a respectar totes les coses del seu medi vital. Els soldats, ignorants, se'n sorprenen a priori, però a còpia de viure al bosc respectaran l'actitud de Dersu i l'admiraran per aquesta cura de l'entorn, inaudita a la ciutat.

Dersu és un home complet en el seu medi, té i sap tot el que li cal, i és tot el que necessita ser. Comprèn el seu entorn, entén el bosc com un company i enemic alhora. Ple de virtut i bellesa però amb elements estranys que se li escapen, com el tigre, pel qual sent una mena de divinitat confusa. En aquesta seqüència,

Dersu Uzala, interpretat per Maksim Munzuk

El director Akira Kurosawa

primer salva el tigre d'una mort segura a mans dels rifles de repetició dels soldats, però, més tard, ell mateix l'haurà de matar per salvar la vida i això li provoca un estat de desencís. Considera el tigre com un animal únic, ple de grandesa, matarlo perjudica el seu entorn i creu que això perjudicarà, en conseqüència, la seva persona. Dersu creu viure en un entorn on les malifetes tenen un càstig segur i, conscient d'haver modificat l'equilibri, espera amb penediment la redempció de la llei del bosc.

Arseniev, el capità, és l'únic que comprèn realment Dersu i d'aquí sorgeix la seva amistat. És un personatge intermediari, que bascula entre els dos móns, el propi i el de Dersu. Un home d'una formació tècnica, amb una sensibilitat extraordinària i una mentalitat universal, que el fa ser qui comprèn millor Dersu durant els anys d'expedicions pel bosc. Dersu els farà de guia, estalviant-los molts perills que ells sols no haurien evitat i els salva la vida en diverses ocasions. En una d'elles, quan el capità i Dersu es perden en un llac glaçat, el mongol salva el capità

d'una mort segura quan aquest cau rendit pel cansament mentre estan realitzant la construcció d'una cabana, per a Dersu, complexa i senzilla a la vegada. Per a un home com Dersu, el reconeixement social no té valor, fa el que creu que ha de fer, sense pensar què en podrà treure. Si hagués estat un soldat qui hagués salvat la vida al capità, segurament s'hauria vanagloriat d'aquest fet, però a Dersu no li calen aquest tipus d'actituds, està per sobre de tot això. A la ciutat, un acte de valentia semblant sempre acostuma a anar de bracet amb el valor social que això suposa. En canvi, al bosc, Dersu li resta valor, sobreviure, sol o amb companyia, és un deure per a ell, una obligació apresada de l'experiència.

També és significativa la seqüència en què els soldats fan una aposta que guanyarà el primer que trenqui amb un tret del fusell una ampolla de vidre que resta penjada d'una corda. Tots ho intenten, pensant que la seva punteria és immillorable però ningú no fa blanc. Quan li arriba el torn, Dersu trenca el fil que aguanta l'ampolla, un blanc molt més difícil que el recipient. Tots es queden astorats per l'extraordinària punteria de Dersu, ell, en canvi, es lamenta d'haver malgastat una bala inútilment i comenta que les ampolles de vidre poden ser molt útils al bosc i s'han de conservar. És el representant d'una forma de vida en extinció, en l'últim reducte d'una mena de paradís per-

Dersu és el representant d'una forma de vida en extinció, una mena de paradís perdut

dot que les excavadores fan minvar a gran velocitat. Dersu viu del bosc i per al bosc, per això la gran majoria no l'entén, llevat del capità, però tots els que el coneixen l'acaben respectant i admirant. Tanmateix Dersu també es fa vell, i les seves facultats minven a poc a poc, sobretot la vista, que li impedeix de caçar amb la mateixa facilitat d'abans. En condicions normals, ell hauria mort de fam o atrapat per un tigre invisible als seus ulls cansats i malalts, és la llei del bosc, el més fort triomfa i el dèbil es mor. Però el capità interfereix en el procés vital i s'emporta Dersu a casa seva, a la ciutat. El mongol no podrà suportar gaire temps estar tancat entre quatre parets sense veure cap horitzó llunyà, i va decaient mica en mica en el desànim. Dersu es troba en un medi que no és el seu, en un lloc on no s'agafa l'aigua del riu sinó que s'ha de pagar, i en el seu interior sent aquella veu pròpia que el crida, de nou, cap al bosc. Un sentiment que m'ha fer recordar el que sentia el gos Buck, protagonista del llibre *La crida del bosc*, de Jack London, i que ha donat títol a aquest article. Ambdós personatges comparteixen aquest sentiment de lliber-

El capità Vladimir Arseniev (Yuri Solomin) i Dersu Uzala

tat i satisfacció cap a un medi que porta el retrobament del propi ésser en tota la seva magnitud.

L'episodi final, quan mor Dersu, sorgeix d'una contradicció, desenllaç perfecte de les grans obres. Dersu és assassinat en el seu medi per uns individus que volen robar-li el rifle de repetició que li ha regalat el capità. És mort per l'únic perill que no estava preparat per percebre, per unes intencions impròpies en ell i que, per tant, li semblen inexistent. Un element de la ciutat, que ell posseïx accidentalment, li provoca la mort. A l'escena, és enterrat per uns éssers qualssevol, que no són dignes de la dignitat espiritual de Dersu, i el capità, palplantat al davant, únic home a qui podia mirar quasi com a un igual, observa capcort l'esdeveniment. *Dersu Uzala* no és tan sols un cant a l'amistat, sinó que significa també la vanagloria dels medis minoritaris, on els éssers excepcionals que els habiten acostumen a ser incompresos per la gran majoria ignorant.

Dersu Uzala (1975)
d'Akira Kurosawa

Durada: 144 min
Intèrprets: Maksim Munzuk, Yuri Solomin,
Svetlana Danilchenko

Adaptació i guió: Vladimir Arsenyev (autor del llibre *Dersu, okhotnik*), Akira Kurosawa, Yuri Nagibin

GS Comunicació Gràfica

E08203 SABADELL
Cabanyes, 8
Tel 937 120 520
Fax 937 120 579

ingrasa
la impremta

Tel.: 93 586 22 20

Interiors
MOBLES, DISSENY I DECORACIÓ

C/ Sant Cugat, 11 · 08201 Sabadell
T 93 725 01 79 · F 93 706 80 39
www.interiorscasquet.com

COLLAGE / FINA MIRALLES

Qüestionari

Els somnis són l'ombra de la realitat. Aborígens australians. O el reflex de la realitat és il·lusori.

Aquest text és la transcripció de la entrevista feta a Fani Sellamir, per Alfred Bonaire a Ràdio Tramuntana, el mes d'abril passat.

A.B. Fani Sellamir fa temps que viu entre nosaltres, ja no pinta, ara escriu. El 1999 va fer donació del seu llegat al Museu, es així?
F.S. Sí.

A.B. Estàriem parlant d'unes 5.000 peces o més, entre obra i documentació?
F.S. Sí.

A.B. Està valorat aproximadament en 600.000 euros ?
F.S. Sí.

A.B. Està tot assegurat?
F.S. Sí.

A.B. El 2001, el Museu va realitzar una exposició antològica, així com l'edició del catàleg.
F.S. Sí.

A.B. Tota la documentació, catàlegs, textos manuscrits, crítiques, diapositives, negatius, films etc... estan catalogats i digitalitzats?
F.S. Sí.

A.B. La conservació es òptima?
F.S. Sí.

A.B. Disposa de la tecnologia necessària, com càmera de fred, material aïllant antihumitat etc...?
F.S. Sí.

A.B. La consulta d'aquest arxiu, es pot fer digitalment, sense haver de consultar els originals?
F.S. Sí.

A.B. Sempre hi ha una persona responsable de l'arxiu i la documentació?
F.S. Sí.

A.B. Aquesta persona està present, quan algú extern al Museu, consulta aquests documents?
F.S. Sí.

A.B. Cal portar guants per tocar els originals?
F.S. Sí.

A.B. L'obra sobre tela i sobre paper, està guardada al magatzem del Museu?
F.S. Sí.

A.B. Aquest és un espai perfectament aïllat de l'aigua, la pols i la humitat?
F.S. Sí.

A.B. Si una persona estudiant o un altre Museu o Institució vol veure els originals (quadres, dibuixos, objectes, etc...), està assistida per una persona del Museu?
F.S. Sí.

A.B. Tota aquesta obra, que està guardada, està degudament protegida?
F.S. Sí.

A.B. No es mulla quan plou, no s'empolsa, no es trepitja, no es trenca, no es rebrega, no es perd?
F.S. No.

A.B. Si es vol fer una consulta, hi ha un espai dins del magatzem ben il·luminat i pensat per l'ocasió?
F.S. Sí.

A.B. Totes aquestes peces, quadres i dibuixos, estan ben ordenades i es pot trobar fàcilment el que es busca?
F.S. Sí.

A.B. Cada 2 o 3 anys el Museu ha presentat els diferents temes i propostes del seu treball?
F.S. Sí.

A.B. És així com s'ha anat catalogant, fotografiant, digitalitzant i posteriorment guardant el conjunt de tota la seva obra?
F.S. Sí.

A.B. Ara, passats més de 10 anys de la seva donació, està agraïda amb el respecte i professionalisme que ha estat tractat tot el seu llegat?
F.S. Sí.

A.B. Considera que després del seu acte altruista i generós de la donació del llegat, el Museu avui encara està en deute amb vostè?
F.S. No.

A.B. El Museu ha fet doncs molt ben feta la seva feina? Catalogació, conservació i difusió?

F.S. Sí.

A.B. Ara sí que tot el conjunt de la seva obra serveix a la comunitat humana, tal com era la intenció de la seva donació, oi?

F.S. Sí.

A.B. Està agraïda?

F.S. Sí.

Post-scriptum: Aquest text és un petit recordatori de *Le Musée Imaginaire*, de Marcel Duchamp, i tristament també és el meu Museu imaginari. La realitat encara és un somni.

La petite rêveuse